

El País Valencià, les Illes i el Principat conserven tres petits tresors: tres caixes que encara poden dir-se caixes. I amb uns balanços totalment sans.

La llebre i la tortuga

Són supervivents d'una reestructuració que ha esborrat del mapa moltes caixes i algunes altres les ha convertides en bancs. Caixa Ontinyent, Caixa Pollença i Caixa d'Enginyers semblen alienes a la crisi.

La faula de la llebre i la tortuga ensenya als més menuts de casa que, a poc a poc, es pot arribar molt lluny i, sobretot, que l'arrogància no és una bona companya de viatge. Així com la llebre, confiada de la seva superioritat, arrenca a córrer i de sobte decideix d'aturar-se a descansar sota una figuera, la tortuga camina xacrosa, però no s'atura, fins que arriba primera a la fita. Quan la llebre es desperta de la becaina, ja ha fet tard. A algunes caixes d'estalvis els ha passat una cosa semblant a la llebre. Confiades que tot anava rodant i que podien assumir qualsevol reptat sense aturar-se a pensar en els perills, es van embalar amb el totxo i l'expansió brutal de la seva xarxa d'oficines. Les tortugues, en canvi, van anar fent el camí lentament, conscients que la seva closca no els permetria de fer cap esperit.

Això fins al punt que avui, després d'una duríssima reestructuració del sistema financer, quatre grans entitats resten sota el control total de l'estat,

Unnim, Catalunya Caixa, CAM i Nova Caixa Galicia; set entitats continuen operant de forma independent però amb la forma jurídica de bancs —entre els quals “la Caixa” tota sola, i Bancaixa, Sa Nostra, Penedès i Laietana dins d'un SIP—; dues caixes bancaritzades més són a punt de ser intervingudes pel FROB; i només dues caixes i una cooperativa de crèdit tenen el dret de dir-se *caixa* amb tots els ets i uts. Són petites supervivents, i tenen seu als Països Catalans: Caixa Pollença, Caixa Ontinyent i Caixa d'Enginyers.

Mercat de capitals? Quin mercat? “Amb els diners dels nostres clients concedim crèdits. Mai no hem anat al mercat de capitals a cercar diners per a fer activitat financera, de manera que el saldo de dipòsits de clients de Caixa Pollença és més gran que el saldo de la inversió creditícia. No correm riscos i sempre tenim beneficis. I, és clar, la clau és que quan la majoria es llançaven al totxo, nosaltres no vam finançar

ni operacions de promotors ni vam participar en cap empresa relacionada”, argumenta Gabriel Bauzá, director general de Colonya Caixa Pollença. Ell pot vantar-se de dirigir la caixa que, al tancament del primer semestre del 2011, ha crescut més en la concessió de crèdit interanual. Amb una morositat del 3,51% –la mitjana del sector és del 7%– i una ràtio de solvència prou superior al 10% que exigeix el Banc d'Espanya, l'entitat illenca afronta amb optimisme el seu futur, i no pensa en absolut a integrar-se en una entitat més gran: “La nostra intenció és de continuar sols, no pas com un acte de resistència a qualsevol preu, perquè veim molt clar que mai no arriscarem els dipòsits dels nostres clients.” Bauzá assegura, a més, que “mai no hem rebut cap pressió ni del Banc d'Espanya ni de la conselleria d'Economia de les Illes per a fer cap fusió o reconversió, i el consell d'administració sap que si no anàssim pel nostre compte, ara mateix estaríem dissolts en un grup, amb un poder de decisió nul per les nostres dimensions”, sentència el director general de Caixa Pollença, que compta amb 22 oficines a totes les Illes.

Lluny del totxo. Caixa Ontinyent també presumeix de balanços sanejats. El seu director general, Vicente Penadés, considera que l'entitat ha pogut conjugar tres aspectes clau que li han permès de sobreviure en aquest context: “Hem fet una gestió prudent en la concessió de riscos, que no ens ha portat a grans creixements a curt termini però que ens ha permès de mantenir els marges de resultats, un equilibri entre les inversions i la captació de recursos, la qual cosa ens redueix la dependència de mercats majoristes, i, en tercer lloc, no perdre mai de vista l'esperit fundacional, és a dir, l'arrelament a la nostra terra.” Si bé Penadés reconeix que una entitat financera “no es pot quedar totalment al marge de la tendència del mercat, que aquests últims anys ha estat molt liberal quant a la concessió de riscos al sector immobiliari, Caixa Ontinyent volgut mantindre sempre –i s'ha aconseguit en una gran part– el control i la limitació del risc, és a dir, una coherència entre la inversió que es fa, el rendiment que pot donar i la pos-

sibilitat real de recuperació d'aquesta inversió al seu venciment”. És per això que l'entitat valenciana tampoc no ha participat en projectes ni empreses del sector immobiliari. El resultat és també una taxa de morositat inferior a la mitjana, 5,1%, i una solvència que compta amb el vist-i-plau de l'ens regulador. Com en el cas de Caixa Pollença, els dipòsits de clients cobreixen pràcticament la totalitat de les inversions i, per tant, “només esporàdicament o conjunturalment hem acudit als mercats majoristes o al Banc Central Europeu”, confirma el director general. En aquest context, s'entén que Caixa Ontinyent mai no hagi estat en el punt de mira del BE: “En cap moment, en tot aquest llarg procés de reestructuració del sector, no hem rebut instruccions, sugge-

Cap de les tres caixes no pensa en una fusió, perquè les esborraria del seu territori

riments ni indicacions en cap sentit”, sentència Vicente Penadés.

Respecte a hipotètiques aliances de futur, el director general és taxatiu: “No podem pensar en aquesta via. Tenim un compromís amb aquesta terra i amb la nostra gent. La nostra grandària no ens permet d'engegar cap procés, i lliurar-nos a un grup implicaria desatendre el nostre compromís. A més a més, vista l'experiència d'algunes altres entitats, una integració amb una altra entitat més gran comportaria el trasllat del centre de decisió, l'eliminació dels serveis centrals, el tancament d'una bona part de la xarxa d'oficines i la reducció de llocs de feina. Avui no sembla massa atractiva, aquesta possibilitat”, sentència.

Una caixa cooperativa. El cas de la Caixa d'Enginyers és un xic diferent. La forma jurídica que té no és de caixa, sinó de cooperativa de crèdit, una entitat privada on els 106.000 accionistes són a la vegada els clients de l'entitat.

Sigui com sigui, la seva essència és la d'una caixa: atendre les necessitats dels seus clients i revertir part del benefici en la societat a través d'una fundació. Presumeix d'un balanç totalment equilibrat. “Ni *subprimes*, ni deutes emergents de risc, ni finançament de promocions, que són elements que ha fet néixer la crisi: hem fugit de tot això perquè no és beneficiós per al soci. En realitat, hem fet de banqueres, una feina que consisteix a aplicar una política de risc molt austera i coherent, entenent que hem donat crèdit que tingués un retorn viable”, explica Joan Cavallé, director general de Caixa d'Enginyers. L'entitat “ha evitat el risc d'inversions que no poguéssim finançar de manera autònoma, amb dependència mínima dels mercats de capital”. Segons Cavallé, la diferència entre l'entitat que dirigeix i moltes de les que han caigut és que “l'incentiu no és guanyar diners jugant amb el risc, sinó donar servei al soci, i que aquest servei, lògicament, ens permet d'obtenir un benefici per a continuar treballant”.

La relació amb el supervisor és absolutament fluida, i els resultats avalen la feina feta: el 2010, va obtenir un benefici net de 5 milions d'euros per una gestió de 2.800 milions, amb un coeficient de solvència proper ja al 13%. Amb aquestes xifres, i amb un esquema mental que no té res a veure amb el dels grans banquers, Caixa d'Enginyers no vol parlar de fusions ni absorcions, però sí d'expansió de la xarxa d'oficines i dels serveis tecnològics als seus clients. “En tot cas, podem estudiar fórmules de col·laboració amb més entitats per a determinats productes i serveis; poca cosa més”, aclareix Cavallé. Caixa d'Enginyers, tot i ser una entitat privada, també destina diners a obra social. Beques d'estudis per a estudiants d'enginyeria, ajudes a ONG i projectes de sostenibilitat ambiental en són els eixos.

Ni Caixa Pollença ni Caixa Ontinyent ni Caixa d'Enginyers no poden salvar el sistema de caixes d'estalvis, però demostren que la feina ben feta, sense grans pretensions, encara pot tenir un espai en aquest món que tot ho devora.

Gemma Aguilera